

Forrás: <http://www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu/2019/06/meghalt-john-lukacs-1924-2019-10-02-02/>

Meghalt John Lukacs

(1924–2019)

„Magyarország az anyám, Amerika a feleségem”

Május 6-án, életének 96. évében Phoenixville-i otthonában elhunyt John Lukacs (Lukács János Albert) Széchenyi-nagydíjas magyar származású konzervatív amerikai történész. Magyar-amerikai kettős kötődését természetesnek vélte. *„Nekem Magyarország a hazám, és Amerika az otthonom. Én Magyarország fia vagyok. De tovább megyek. Az előbb azt mondtam, magyarul érzek. Ez az érzés olyan valami, amit az ember csak az anyjától kaphat. Innen nézve Magyarország az anyám, Amerika a feleségem”* – vallotta egyik interjújában.

Budapesten polgári családban született – édesapja orvos volt. Tanulmányait a Magyar Királyi Pázmány Péter Tudományegyetem (1950-től ELTE) történelem szakán kezdte, de zsidó származása miatt a második világháború idején munkaszolgálatra kötelezték, ahonnan megszökött, bujkálva élte túl a vészkorszakot és a főváros ostromát. Szülőhazáját 1946-ban hagyta el (nem várt semmi jót a szovjetek jelenlététől), és a Cambridge-i Egyetemen fejezte be történelmi tanulmányait, majd Pennsylvániában telepedett le, és az ottani egyetem történészprofesszora volt 1994-es nyugdíjazásáig, de előadott a Columbia, a Princeton és a John Hopkins Egyetemen is. Az 1980-as évektől rendszeresen járt haza, majd a rendszerváltást követően előadott a Corvinus Egyetemen, az ELTE-n, a Közép-európai Egyetemen és a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen, szerepelt a Mindentudás Egyetemén is.

Több mint 30 könyve és több száz tudományos cikke jelent meg. Főleg a második világháború története és fő szereplői (pl. Churchill és Hitler) érdekelték, de foglalkozott az Egyesült Államok és Kelet-Európa történetével is. Történefilozófiai írásai is kiemelkedőek. Számos elismerésben részesült. Az Egyesült Államokban megkapta az Ingersoll-, majd a George Washington-díjat, itthon pedig előbb a Corvin-láncot, a Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztjét, végül a Széchenyi-nagydíjat, de Magyar Örökség-díjas is lett.

Egyik utolsó közszereplése volt, amikor 2018. december 1-jén telefoninterjúban köszöntötte a Magyar Történelmi Társulat Tanári Tagozata által rendezett *Mentés másként: Történelemtanítás a Kárpát-medencében* c. konferencia résztvevőit, melynek fővédnöke volt. Ezt a hitvallásként is értékelhető rövid köszöntőt idézzük megemlékezésül, tisztelegve a neves történész emléke előtt.

"Három évvel születtem Trianon után, és 22 éves koromban hagytam el Magyarországot, de a magyar történelem továbbra is lényeges maradt számomra.

Meglátásom szerint a XX. századi Magyarország legnagyobb tragédiája Trianon volt. Sajnálatosan a francia és angol diplomácia nem értette meg a térség társadalmi, gazdasági és etnikai problémáit, mikor az ún. wilsoni „önrendelkezési” elv alkalmazásával kívánták a Kárpát-medencében élő népek problémáit megoldani. Az azóta eltelt közel 100 esztendő sokszorosan bebizonyította a meghozott döntések szakszerűtlenségét és életképtelenségét. De mi magyarok is hozzájárultunk – a kedvezőtlen népességi statisztikák révén – a trianoni

**Meghalt John Lukacs
(1924–2019)**

tragédiához. Sajnálatosan nem fordítottunk kellő figyelmet a csökkenő lélekszámú erdélyi és délvidéki magyarság sorsára, nem ösztönöztük kellően és hatékonyan a népességfogyás megállítását.

A Trianon óta eltelt idő ugyanakkor azt is igazolta, hogy erős az elszakított területeken élő magyarságban az élni- és megmaradni akarás, hiába veszi őket körbe az idegen „többségi tenger”. Kívánom, hogy az ott élők ne csak védekezésre legyenek képesek, hanem mutassanak példát a szomszédos országok (többségi) lakosainak emberségből, szabadságszeretetből, hitből, az együttélés kultúrájából és az élni akarásból.

Az élet folytatását az emlékezés is táplálja, ezért is fontos a tanácskozás, amelyhez jó munkát kívánok!”

John Lukacs